

HOOFDSTUK 1

Algemene sportoriëntatie

Inleiding

In de hele wereld wordt op grote schaal sport bedreven. De intentie echter waarmee dit gebeurt is erg verschillend. De één jogt in zijn eigen woonomgeving om fit te blijven, een ander traint om eens een marathonwedstrijd uit te kunnen lopen en weer een ander oefent om diezelfde afstandsloop te kunnen winnen. De achtergronden van deze lopers om te sporten, lopen dus sterk uiteen. De eerste loper is om gezondheidsredenen recreatief bezig. De tweede doet aan georganiseerde wedstrijdsport met de bedoeling een optimale prestatie te leveren. En als de laatste loper slaagt in zijn opzet dan mag, wanneer de kwaliteit van de andere deelnemers representatief is, gesproken worden van een erkende topprestatie.

In principe treft men deze verschillende intenties waarmee sport wordt bedreven bij alle sporten aan. Voor het leidinggeven heeft dit als belangrijke consequentie dat, voordat men aan de slag gaat, men moet weten, wat de *doelstellingen* van de groep zijn.

1. Wat is leidinggeven?

In deze cursus gaan we er van uit, dat leidinggeven wordt aan een groep. Met andere woorden: aan meerdere personen tegelijk. Dit sluit echter niet uit, dat een individu wel degelijk persoonlijk benaderd kan worden.

Onder leidinggeven moet worden verstaan: het invloed uitoefenen op een groep om bepaalde groepsdoelen te bereiken.

Deze doelen kunnen per groep sterk van elkaar verschillen en zijn afhankelijk van leeftijd en niveau. Zo zal de leider van een beginnend elftal jeugdige voetballers heel andere maatstaven hanteren dan de trainer van een elftal met kampioensaspiraties.

2. Leiderstypen

In de praktijk en uit onderzoek is gebleken, dat er verschillende typen leiders zijn. Onderstaande indeling is grof, omdat het moeilijk aan te geven is waar de grenzen liggen.

a. De autoritaire leider.

Deze leider heeft een duidelijke machtspositie. Hij vindt dat hij het beste weet. Hij is moeilijk van zijn mening en vooroordelen af te brengen. Eigen initiatieven uit de groep worden niet op prijs gesteld. Mensen, die fouten maken moeten worden gestraft.

Naar buiten toe is het team van de autoritaire leider gedisciplineerd en goed georganiseerd. Binnen de groep echter zijn spanningen die ondergronds blijven.

De leider is niet geliefd maar gevreesd. Hij kan zelfs beledigend zijn.

b. De democratische leider.

Hij gelooft in samenwerking. Hij doet een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van de groep en is ook bereid om zelf verantwoording af te leggen over het hoe en waarom van zijn handelen.

Voor hem is de sfeer in de groep erg belangrijk. Een gevaar van deze vorm van leiderschap is echter dat de spelers wel eens twijfelen aan de capaciteiten en de kennis van de leider.

c. De 'nice guy'.

Deze leider wil het iedereen naar de zin maken. Conflicten moeten zoveel mogelijk worden vermeden. Hij is vaak te afhankelijk van zijn spelers. Een te bereiken doel wordt niet van te voren vastgesteld omdat dit binnen de groep mogelijk tot conflicten kan leiden.

Deze leider wordt door de groep als niet deskundig en onbekwaam beschouwd.

d. De gedreven leider.

Dit type lijkt in menig opzicht op de autoritaire leider. Met name wat betreft de discipline en de wilskracht. Hij straft echter minder en is veel emotioneler. Hij leeft voortdurend onder pressie. Ook zijn spelers staan onder druk. Hij is nooit tevreden. Hij holt zichzelf en zijn spelers vaak voorbij.

e. De zakelijk leider.

Deze leider komt steeds vaker voor. Leidinggeven (coachen) wordt steeds meer een wetenschap. Dit leiderstype houdt van een strakke organisatie. Zijn aanpak is logisch en zijn benadering helder. In het menselijke vlak komt hij nogal koel over. Voor hem telt alleen het resultaat. Hij is pragmatisch en volhardend.

N.B.: Het begrip autoritair geeft nog al eens aanleiding tot misverstanden. In bepaalde spelsituaties zal de leider regelmatig beslissingen moeten nemen zonder enige vorm van overleg. Om dit als autoritair te bestempelen gaat iets te ver.

3. Eigenschappen/vaardigheden van de sportleider

Om goed leiding te kunnen geven moet men onder meer over de volgende eigenschappen/vaardigheden beschikken:

- deskundigheid op het gebied van techniek en tactiek.
- sociale vaardigheden (wijze van omgaan met een groep of individu).
- mensenkennis en zelfkennis.
- zelfkritiek.
- ervaring.